

Is het gebruik van een slagnet meer en meer aan het verdwijnen?

J.D.M. Staal

Algemeen.

Het gebruik van het slagnet lijkt wel een te verdwijnen ambacht. Als iemand een slagnet wil gaan gebruiken, waar kan deze dan nog zijn kennis vergaren? Waar is ooit iets gepubliceerd? Om te voorkomen dat iemand, die met een slagnet wil beginnen, weer opnieuw het wiel moet uitvinden, heb ik geprobeerd wat artikelen hierover te achterhalen. Je kunt dan verschillende methoden beoordelen en een keus maken. Deze publicaties heb ik hieronder weergegeven. Het betekent wel dat iemand de moeite moet doen om die te bemachtigen. Via het Vogeltrekstation is het meeste te verkrijgen en daar zal men best bereid zijn u te helpen.

Eigen ervaringen.

Ook heb ik wat opmerkingen naar aanleiding van eigen ervaringen en bevindingen weergegeven. Buiten de ervaring die ik met mijn eigen slagnet heb opgedaan, heb ik natuurlijk ook goed bij anderen gekeken. Hierbij is mij bijvoorbeeld opgevallen dat om vogels te kunnen vangen, een slagnet dat in het binnenland gebruikt wordt, veel meer gecamoufleerd (natuurlijke kleur ondergrond/groen) dient te zijn dan een net wat langs de kust gebruikt wordt. De deuren dienen elkaar ruim te overlappen, zodat een gevangen vogel minder kans op beschadigen heeft. Deze zit dan vaak tussen de twee spandraden en niet onder de twee spandraden. Bij het gebruik van een vijvertje onder het bereik van een slagnet, moet je er snel bij kunnen zijn, om een in het water geraakte vogel niet te laten verdrinken. De snelheid van het dichtslaan/overtrekken van de deuren dient niet te langzaam te zijn, zodat stijgende vogels geen kans krijgen tussen de dichtslaan deuren weg te vliegen. Om slachtoffers zoveel mogelijk te vermijden is echter een juiste snelheid van het dicht slaan wel heel belangrijk.

Niet te langzaam, maar ook weer niet te snel. Bij het tegelijkertijd invallen van meerdere vogels is het moment van actie moeilijker in te schatten. De kans op slachtoffers is het grootst wanneer het net dichtgeslagen wordt bij vogels in de vlucht. Van elke deur dient het net voorzien te zijn van een ruime zak, zodat een vogel niet door een strak gespannen net dermate tegen de grond wordt geslagen dat deze letsel oploopt. Als er een vogel op de rand (spankabel) van het net zit is het verstandig het net niet te laten dichtslaan, omdat de vogel dan te hard tegen de grond wordt geslagen. Het is beter de vogel dan weg te laten vliegen, want een dood of ernstig beschadigde vogel levert niets extra's op. Bij voorkeur geen paaltjes (voor treklijnen enz.) gebruiken omdat bijvoorbeeld Graspiepers, Kneuen en Fraters er erg graag op gaan zitten. Als iemand graag Kneuen en Fraters wil ringen dan heeft het ook de voorkeur om geen struiken/bomen in de buurt van het slagnet te hebben, omdat deze vogels ook graag hier in gaan zitten en dan niet komen.

Men kan nu eenmaal niet alle soorten in gelijke mate vangen en iedere ringer zal dan ook op zijn/haar locatie de voor hem/haar beste keuze moeten maken met welke soorten men zich bezig wil houden. Veldleeuweriken hebben de voorkeur voor kort gras met eventueel een kale zanderige plek en geen tot niet al te veel andere lokvogels binnen of buiten de netopstelling. Het beste is om met geluid te vangen. Bijvoorbeeld met MP3, zodat je snel van geluid kunt wisselen. Naast het geluid kun je een getuide vogel inzetten waardoor je meer kunt vangen. Je kunt het nog verder uitbouwen door extra nog eens gekooide lokvogels erbij te zetten en een vogel op de wip. Hierdoor zullen de vangsten vergroten. Het ligt er maar weer aan wat het beste ingezet kan worden voor de soort(en) die je wilt vangen. In ieder geval is duidelijk dat naast het gebruik van geluid de inzet van lokvogels meer vangsten oplevert. Omdat wij bouwstenen aandragen voor wetenschappelijk onderzoek is het belangrijk ook zoveel mogelijk vogels te vangen. Er zijn nu eenmaal soorten die zich alleen met geluid moeilijk laten vangen, zoals bijvoorbeeld Boomleeuweriken. De inzet van een lokker levert wel resultaten op. Het gaat er ook om, van welke soorten er (te) weinig

geringd worden. Inzet van een lokvogel Koolmees lijkt mij bijvoorbeeld niet relevant.

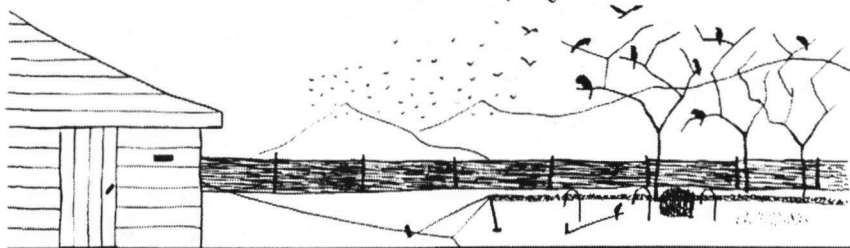
Slagnetsystemen zijn niet verkrijgbaar, u dient dus zelf te klussen. Waarbij je eerst de vraag moet stellen of je een verplaatsbaar systeem of een statisch systeem wil. Zelf gebruik ik het Hans Maeghs systeem. Het is een statisch systeem. Ik verkeer in de gelukkige omstandigheid dat ik mijn systeem altijd kan laten liggen. Op het scharnierpunt van de lurven zitten grote veren van de garagedeuren van Crawford Deur B.V. (Via internet te benaderen). De veren kunnen gespannen worden, zodat het voor mij gemakkelijk is de deuren langzaam of sneller en met verschillende snelheid dicht te laten slaan. Ik hoef ook geen 'meters' te trekken aan het trekkoord. Mijn voordeel is dat ik alleen maar twee palletjes weg hoef te trekken om de netten dicht te laten slaan. Het systeem ligt gelijk met het grondoppervlak.

Verkrijgbaarheid.

Netten zijn wel verkrijgbaar, bijvoorbeeld bij Bauke Kuijpers (telefoon 0515-232667), op elke gewenste maat en handgemaakt. Machinaal vervaardigde netten zijn verkrijgbaar bij Jan Doevendans (telefoon 06-55825190). Op de website van het Vogeltrekstation staan ook nog twee buitenlandse adressen vermeld.

Verven.

Slagnetten zijn alleen maar ongeverfd te verkrijgen. Bij Bauke Kuipers kan men bij de aanschaf van netten deze op verzoek laten verven. Zelf verven is ook prima te doen (Veenstra 2005):

Publicaties:

- Bub H. 1995. *Vogelfang und Vogelberingung, teil III*. Die Neue Brehm-Bücherei, Ziemsen Verlag, Wittenberg. ISBN 3-89432-339-6.
- Bub H. 1995. *Vogelfang und Vogelberingung, teil IV*. Die Neue Brehm-Bücherei, Ziemsen Verlag, Wittenberg. ISBN 3-89432-233-0.
- Davis P.G. 1981. *Trapping methods for bird ringers*. British Trust for Ornithology. Thetford, UK.
- Koopman K. 1985. *Een slagnet zonder lurven*. Op Het Vinkentouw 47.
- Matthey I. 2002. *Vincken moeten vincken locken*. Historische Vereniging Holland, Uitgeverij Verloren te Hilversum. ISBN 90-70403-49-8.
- Oome Hub. J.J. 1970, *Een simpel doch doelmatig treknet b.v. voor het vangen van weidevogels, steltlopers en meeuwen*, Op Het Vinkentouw 6.
- Rijpma U. 1977. *Sneeuwgorzen vangen*. Op Het Vinkentouw 30.
- Schouten K. 1984. *Het vangen van zwarte sterns, geen probleem?* Op Het Vinkentouw 45.
- Speek B.J. 1965. *Verskil tussen open net en druip*. Op Het Vinkentouw 5.
- Speek B.J. 1967. *Vangmiddelen (4) elektrisch slagnet*. Op Het Vinkentouw 9.
- Speek B.J. 1967. *Vangmiddelen (5) slagnetten*. Op Het Vinkentouw 10.
- Veenstra A. 2005. *Het verven van slagnetten*. Op het Vinkentouw 104.

J.D.M. Staal